

סוג הבחינה : בגרות לבתי-ספר על-יסודיים
מועד הבחינה : קיץ תשפ"א, 2021
סמל שאלון : 004363

חב"ד - תורה שבעל פה

ספר התניא

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחנת

- א. משך הבחינה : שעהיים ורבע
- ב. מבנה שאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שני פרקים :
פרק ראשון – (1×40) – 40 נקודות
פרק שני – (4×15) – 60 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין
- ד. הוראות מיוחדות : 1) כתבי על כריכת המחברת את מספר השאלה.
2) בססי את תשובותיך, אל תסתפקי בהערכות כלליות.

בהצלחה !

פרק ראשון - שאלת חובה (40 נקודות)**1. הוראות והדרכות בעבודת ה' בספר התניא פרקים א-יב**

עני על ארבע מהשאלות א-ה :

א. פרק א

(1) הפסוק: **"כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי"** (ישעיהו נז) משמש כהוכחה.

מה מוכיחים בעזרת פסוק זה? (1 נקודה)

(2) **"נפש אחת מצד הקליפה וסטרא אחרא"**

מהו הכינוי של הנפש?

מה התפקיד של הנפש?

אלו מידות באות ממנה? (5 נקודות)

(3) **"שתי נפשות ולא שני יצרים"**

כתבי את ההבדל בין נפשות ליצרים.

הסבירי כיצד מתבטא ההבדל בפעולת האכילה. (4 נקודות)

ב. פרק ד

(1) מהו התפקיד של לבושי הנפש?

כיצד מתבטאים הלבושים בנפש האלוקית? (3 נקודות)

(2) האם מעלתם של לבושי הנפש גבוהה יותר ממעלת הנשמה עצמה? נמקי

תשובתך. (3 נקודות)

(3) לפניך ציטוט ממסכת סנהדרין :

"אמרו עליו על רבי יהודה ברבי אילעאי שהיו שישה תלמידים מתכסין בטלית

אחת ועוסקין בתורה" (סנהדרין, עמ' כ)

- בארי ציטוט זה לפי פנימיות התורה.

- תארי מצווה שבעת קיומה את יכולה לדמיין את עצמך עטופה בטליתו של

הקב"ה (4 נקודות)

ג. פרק ה

(1) אליהו הנביא אמר :

"לית מחשבה תפיסא בדך" (פתיחת אליהו)

מהי כוונתו? (2 נקודות)

(2) כיצד בכל זאת ניתן "לתפוס" בקב"ה?

פרטי תשובתך על פי מה שלמדת בכיתה בפרק ה'. (4 נקודות)

(3) **"הרואה חכם עובר צריך לקום מפניו כשיכנס בד' אמותיו"** (שולחן ערוך

יורה דעה, סימן רמד)

- מדוע יש לכבד תלמיד חכם גם בשעה שאינו לומד?

- במה כדאי להתבונן לפני השינה? הסבירי מדוע. (4 נקודות)

ד. פרק יא

(1) - רשע וטוב לו במדרגה הגבוהה : כיצד גובר הטוב אצלו

- רשע וטוב לו במדרגה הנמוכה : מהי בחינת הטוב אצלו (4 נקודות)

(2) רשע ורע לו : האם קיים אצלו בחינת טוב? פרטי. (3 נקודות)

(3) במצבים מסוימים זרעי האדמה אינם יכולים להצמיח.

הסבירי בעזרת דוגמא זו הוראה בעבודת ה' ביחס לרשע ורע לו. (3 נקודות)

ה. פרק יב

(1) בחרי שניים מתוך הציטוטים הבאים ובכל אחד מהציטוטים שבחרת כתבי מה

מייחד את מדרגת הבינוני.

- **"ולא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם"**

- **"כי המוח שליט על הלב בתולדתו"**

- **"ואף על פי כן לא נקרא צדיק כלל"** (4 נקודות)

(2) כתבי מה שונה בין תאוות איסור לתאוות היתר אצל הבינוני (2 נקודה)

(3) - האם הניצחון החלקי של בינוני הוא ניצחון אמיתי ושלם?

השיבי לפי ההסבר שניתן בסרטון.

- באיזה ברכה יכול לזכות הבינוני? (4 נקודות)

פרק שני (60 נקודות)

עני על ארבע מהשאלות 2-7. לכל שאלה 15 נקודות.

2. השמחה בעבודת ה' – פרק כ"ו

- א. אילו תכונות מונעות את הניצחון בהיאבקות פיזית?
אילו תכונות נדרשות לניצחון במאבק היצר?
תארי את הקשר בין משל ההיאבקות לבין הניצחון במאבק היצר (7 נקודות)
- ב. **המסר המרכזי בפרק: עבודת ה' חייבת להתבצע מתוך שמחה.**
כתבי את הפסוק עליו מבוסס מסר זה והסבירי אותו. (3 נקודות)
- ג. **בתיא נתקלת בחיי היום יום במצבים שעלולים למנוע את השמחה.**
כתבי דוגמא למצב יומיומי מהתחום הגשמי או מהתחום הרוחני שעלול למנוע את השמחה של בתיא.
הציעי דרך התמודדות עם מצב זה. (5 נקודות)

3. חובת אהבת ישראל – פרק ל"ו

- א. **"כי מאחר שגופו נמאס ומתועב אצלו, והנפש והרוח מי יודע גדולתן ומעלתן בשורשן..."**
בציטוט רמוזות שתי הפרעות לקיום מצוות אהבת ישראל: הפרעה מצד הגוף והפרעה מצד הנפש.
- מהי ההפרעה מצד הגוף ומהי ההפרעה מצד הנפש?
- כיצד מדריך אדמור הזקן להתגבר על כל אחת מהפרעות אלו? (5 נקודות)
- ב. אדמור הזקן: **"אף מי שמצווה לשנאתם מצווה לאהבם גם כן"** (תניא פרק לב)
דוד המלך: **"תכלית שנאה שנאתים"** (תהילים קלט, כב)
- כיצד אפשר גם לשנוא וגם לאהוב אדם שחטא?
- לכאורה יש סתירה בין הציטוטים.
מהי הסתירה וכיצד מיישב אותה אדמור הזקן (6 נקודות)
- ג. **מינה חילקה ערכות המכילות חלות מתוקות ועוגה לשבת. היא פנתה לשכנה שאינה שומרת תורה ומצוות לעת עתה, אך זו סרבה לקבל את ערכת השבת.**
איזו תועלת תצמח למינה אם תבחר להציע לשכנתה את הערכה פעם נוספת?

4. תכלית בעולם הזה – פרק ל"ו

- א. **"וכבר היה לעולמים מעין זה כדכתיב כל העם רואים את הקולות..."**
לאיזה ארוע מהעבר רומז הציטוט? לאיזו תקופה ידמה בעתיד?
הציגי נקודת דמיון אחת והבדל אחד בין שני הזמנים (הארוע מן העבר והתקופה בעתיד) (6 נקודות)
- ב. **"בית יעקב לכו ונלכה באור ה'" (ישעיהו ב, ה)**
מי הם הפונים בפסוק, ומהי מטרתם בפנייה זו? (5 נקודות)
- ג. **"ומיתרון ההארה לישראל יגיה (יאיר) חושך האומות"**
מדוע מביא אדמור הזקן פסוקים שונים המתארים את השפעת ישראל על אומות העולם לעתיד לבוא.
עני על פי פירוש שלמדת בכיתה. (4 נקודות)

5. חובת הייחוד והאמונה – פרקים א' ב'

- א. **"ואתה מחיה את כולם" (נחמיה ט"ו)**
"דרשו חז"ל – אל תקרי מחיה אלא מהווה."
(1) כיצד משתקף חידוש הבעל שם טוב, המובא בפרק א', בדרשת חז"ל זו?
(2) איזה רעיון נרמז במילה: "ואתה"? (6 נקודות)
- ב. **טעותם של הכופרים – (פרק ב)**
(1) למה מדמים הכופרים את מעשי ה'?
(2) מהו ההבדל הגדול בין מעשי ה' למעשי אנוש? (5 נקודות)
- ג. האם יש פלא גדול יותר מבריאת שמים וארץ? נמקי תשובתך. (4 נקודות)

6. מצוות התשובה – פרק א'

- א. **"תניא בסוף יומא שלושה חילוקי כפרה הן..."**
 כתבי סוג של חטא שכפרתו תלויה ביום הכיפורים וכתבי סוג של חטא שכפרתו אינה תלויה ביום הכיפורים.
 נמקי קביעותיך לפי הסבר אדמור הזקן בפרק א'. (7 נקודות)
- ב. מדוע על ביטול מצוות עשה נאמר: **"מעוות לא יוכל לתקון"**? (קהלת א', ט"ו) (4 נקודות)
- ג. **דני הוא חוזר בתשובה המתגורר בעיר העתיקה. הוא הולך לכותל לעיתים קרובות, ומרבה שם בתפילה ובבקשה לה' שיצילו מהעונש המגיע לו וחזור כפרת נפשו.**
 האם דני קיים את עיקר מצוות התשובה באמצעות תפילתו? נמקי. (4 נקודות)

7. אגרת הקודש ב'

- א. **"ולזאת באתי מן המודיעים מודעה רבה לכללות אנ"ש... לאחוז במידותיו של יעקב שאר עמו"**
 כיצד מסביר אדמור הזקן את הביטוי "שאר עמו"? (4 נקודות)
- ב. לפניך שני פסוקים:
"קטונתי מכל החסדים" (וישלח לב, יא)
"מרחוק ה' נראה לי" (ירמיהו לא, ב)
 - כיצד מבטאים פסוקים אלו רעיון דומה להסבר הביטוי "שאר עמו"?
 - כיצד הסבר אדמור הזקן לביטוי "שאר עמו" קשור לתקופת הגאולה? (7 נקודות)
- ג. **דפנה חשה שלא קיבלה שרות ראוי בבית המרקחת, והרימה קולה על הרוקחת. בדרך לביתה עלו בה הרהורי חרטה והיא הצטערה שלא נהגה אחרת.**
 - דפנה עברה על הוראה של אדמור הזקן. מהי ההוראה?
 - איזו הוראה של אדמור הזקן עשויה לגרום לה לנהוג באופן שונה? (4 נקודות)

8. זילמות החיים בספר התניא – שאלת יישום (10 נקודות)

- א. מהו ייחודו של ספר התניא על פני ספרים אחרים?
עני על פי ההסבר שניתן בסרטון מספר 1 (3 נקודות)
- ב. **”אם תביני – תרגישי”** (סרטון מס' 3)
על איזה שאלה מרכזית עונה הציטוט? מהי התשובה לשאלה זו? (4 נקודות)
- ג. תארי התמודדות מחיי היומיום שבה נאבקת בין כוחות המוח לכוחות הלב.
כתבי כיצד פתרת את ההתמודדות שתארת. (3 נקודות)

